

Vēsturisko jumtu atjaunošanas specifika

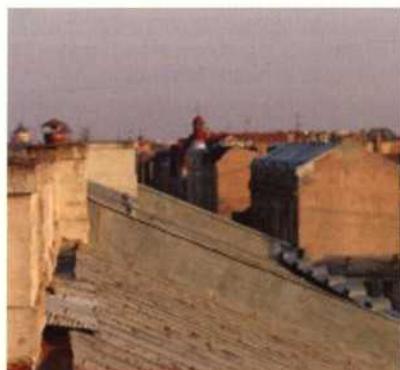
Vēsturisko ēku jumtu atjaunošanā eksistē zināmi noteikumi, kurus nepieciešams ievērot. Galvenais no tiem – jaunajam jumta segumam jāatbilst sākotnējam ēkas jumta izskatam. Tādēļ segumu izvēle bieži vien ir ierobežota. Tā atkarīga no ēkas atrašanās vietas, tās arhitektūras un kultūrvēsturiskās vērtības.

Teksts: Austris Kalniņš

Jāizpēta vēsturiskais jumta segums

Visām ēkām ar vēsturisko vērtību pirms jebkādu jumta renovācijas vai restaurācijas darbu uzsākšanas svarīgi zināt, kāds bijis tās sākotnējais segums. Padomju laikā daudzām šādām ēkām izskats bieži ir būtiski mainījies – kaut kas piebūvēts klāt, kaut kas nojaukts, tostarp mainīti jumti. Nereti kādai ēkai ir skārda vai šifera jumts, kas uzlikts vēlākos laikos, bet sākotnējais segums ir bijis dakstiņš.

Lai izvairītos klūdām, nepieciešams noskaidrot, kāds bijis ēkas sākotnējais veidols un kāds jumts to greznojis. Tas nozīmē, ka nevar ēkas jumtam likt jebkuru iespējamo segumu, bet jāņem tieši tas, kāds bijis ēkas celšanas laikā. Noteikumi šajā jomā ir visnotāl stingri. Piemēram, ja ēkai bijis gludā skārda jumts, nevar izvēlēties to aizstāt ar vilņoto skārdu vai bitumenu, bet jāliek tieši valcprofilu skārds. Tāpēc, lai izvai-

rītos no problēmām, jau pirms jumta maiņas darbu uzsākšanas nepieciešams visu precizi noskaidrot un aprēķināt arī izmaksas.

Ja jumta seguma izvēli nenosaka likums, derētu izvērtēt jumta atjaunošanu gan no kultūrvēsturiskā, gan ekonomiskā viedokļa, ar domu, kas konkrētajai ēkai labāk piestāvētu. Ir piemēri, ka ēkām vēsturiski bijuši dakstiņu jumti, taču vēlākos laikos tie aizstāti ar valcpro-

fila skārdu. Bieži šādos gadījumos cenas dēļ izmanto profilētā tērauda skārda jumtu, taču – šāds jumts arī izskatās «lēts». Tas ietekmē visas ēkas vizuālo pievilcību. Šajā ziņā ir daudz negatīvu piemēru, kas saistīti ar restaurējamo bāzīnu jumtiem.

Uz ēku jumtiem var būt piebūvētas ne visai estētiska izskata piebūves, kas būtu jāpārtaisa atbilstoši tās sākotnējai arhitektūrai vai pat vispār jānoauc. Viens risinājums ir to aizvietošana ar jumta logiem, taču ne vienmēr tas iespējams, jo visām vēsturiskām ēkām jebkurus jumta pārbūves darbus nepieciešams saskanot ar Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju. Tās izdotie noteikumi reglamentē, kādās robežās konkrētajai ēkai iespējams veikt restaurācijas vai renovācijas darbus. Tas attiecas uz visām ēkām, kas ietilpst pirmajā un otrajā vēsturisko ēku grupā. Izvēloties jumta segumu, jāpadomā par konkrētā materiāla ilgmūžību. Jānovērtē arī ēkas konstrukcija, lai nepārslogotu jumtu vai nesabojātu ēkas klimatu. Problemas var rasties arī tad, ja ēkas sākotnēji smago jumtu nomaina pret vieglu segumu – šajā gadījumā smagais